

HELSE BERGEN HF
Morten Svendal Hatlen
Postboks 1400
5021 BERGEN

Deres ref.:
Vår ref.: 22/11494-2
Saksbehandler: Jeppe Skullerud Ugland
Dato: 14.06.2022

Begrepet «personlig undersøkelse» i psykisk helsevernloven

Det vises til brev av 16. mars 2022 fra overlege Morten Svendal Hatlen ved Helse Bergen HF.

I henvendelsen spørres det om hva som kreves for at det skal være en «personlig undersøkelse» etter bestemmelsene i psykisk helsevernloven §§ 3-2 og 3-3, jf. § 3-1. Spesifikt om *telefonkontakt* mellom lege og pasient er tilstrekkelig for å oppfylle kravet til «personlig legeundersøkelse».

HelseDirektoratets vurdering:

I § 3-2 første ledd nr. 2 og § 3-3 nr. 2 oppstilles det som likelydende vilkår at «pasienten er undersøkt av to leger, hvorav en skal være uavhengig av den ansvarlige institusjonen, jf. § 3-1.»

I § 3-1 første ledd fremgår det at «tvungent psykisk helsevern kan ikke etableres uten at en lege personlig har undersøkt vedkommende for å bringe på det rene om lovens vilkår for slikt vern er oppfylt. Legen som foretar undersøkelse, skal gi skriftlig uttalelse.»

I [HelseDirektoratets rundskriv](#) til § 3-1 fremgår det at formålet med den forutgående legeundersøkelsen er å avklare om vilkårene for etablering av tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern er oppfylt, dvs. om den antatt sykes sinnstilstand er i overenstemmelse med vilkårene i §§ 3-2 og 3-3. Ved undersøkelsen kan legen blant annet kontrollere om lidelsen skyldes en somatisk tilstand som krever somatisk behandling, eller om den skyldes rus, som ikke krever oppfølging fra det psykiske helsevernet.

Ettersom formålet med undersøkelsen er å avklare pasientens sinnstilstand, samt utelukke eventuelle andre årsaker til tilstanden, er det HelseDirektoratets vurdering at «personlig undersøkelse» ikke kan erstattes med telefon- eller videokontakt. Med «personlig» menes det at det må komme i stand et *fysisk* møte. Dette vil også gjelde de tilfeller der pasienten er godt kjent for legen da det ikke kan utelukkes at pasientens tilstand skyldes andre grunner, eventuelt om det kreves annen form for undersøkelse eller behandling før en innleggelse etter psykisk helsevernloven er aktuelt.

Som spørsmålsstiller presiserer, fremgår det av [rundskrivet](#) at faglig ansvarliges kontrollundersøkelse hver tredje måned, jf. § 4-9, *helt unntaksvis* kan foregå ved bruk av

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og rettssaker
Jeppe Skullerud Ugland

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

videokonferanse. Dette støttes av at ordlyden i § 4-9 er «undersøkelse», mens ordlyden i § 3-1 er at en «lege personlig har undersøkt». Pasienten vil ved slike påfølgende kontrollundersøkelser dessuten være kjent for faglig ansvarlig, i motsetning til ved etableringen av det tvungne vernet. Videokonferanse kan være aktuelt for pasienter på tvungent vern uten døgnopphold (TUD), jf. § 3-5 tredje ledd, der avstandene er store mellom faglig ansvarlig (DPS/poliklinikk) og pasientens bosted.

Oppsummert kan verken telefon- eller videokontakt mellom lege og pasient derfor oppfylle lovens krav om «personlig undersøkelse» etter § 3-1, jf. §§ 3-2 og 3-3. Det samme gjelder for øvrig faglig ansvarliges påfølgende vurdering av om vilkårene er oppfylt, hvor det kreves «egen undersøkelse av pasienten», jf. § 3-3 a første ledd. Her kreves også et *fysisk* møte med pasienten. Ved påfølgende kontrollundersøkelser etter § 4-9 tillates altså *helt unntaksvis* videokonferanse.

Håper dette ga svar på ditt spørsmål.

Helsedirektoratet

Vennlig hilsen

Dag Erlend Reite e.f.
avdelingsdirektør

Jepp Skullerud Ugland
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk